Mare

Citeren *Laat het niet over aan een algoritme* **10**

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 45STE JAARGANG — NO 30 — 16 JUNI 2022

Waarom zij toch gaat studeren

Wie nu een tussenjaar neemt, krijgt in 2023 weer een basisbeurs. Maar toch houdt dat geslaagden niet tegen om aan een studie te beginnen **4**

Zen Beter concentreren? Ga mediteren! 'Het helpt echt' **8**

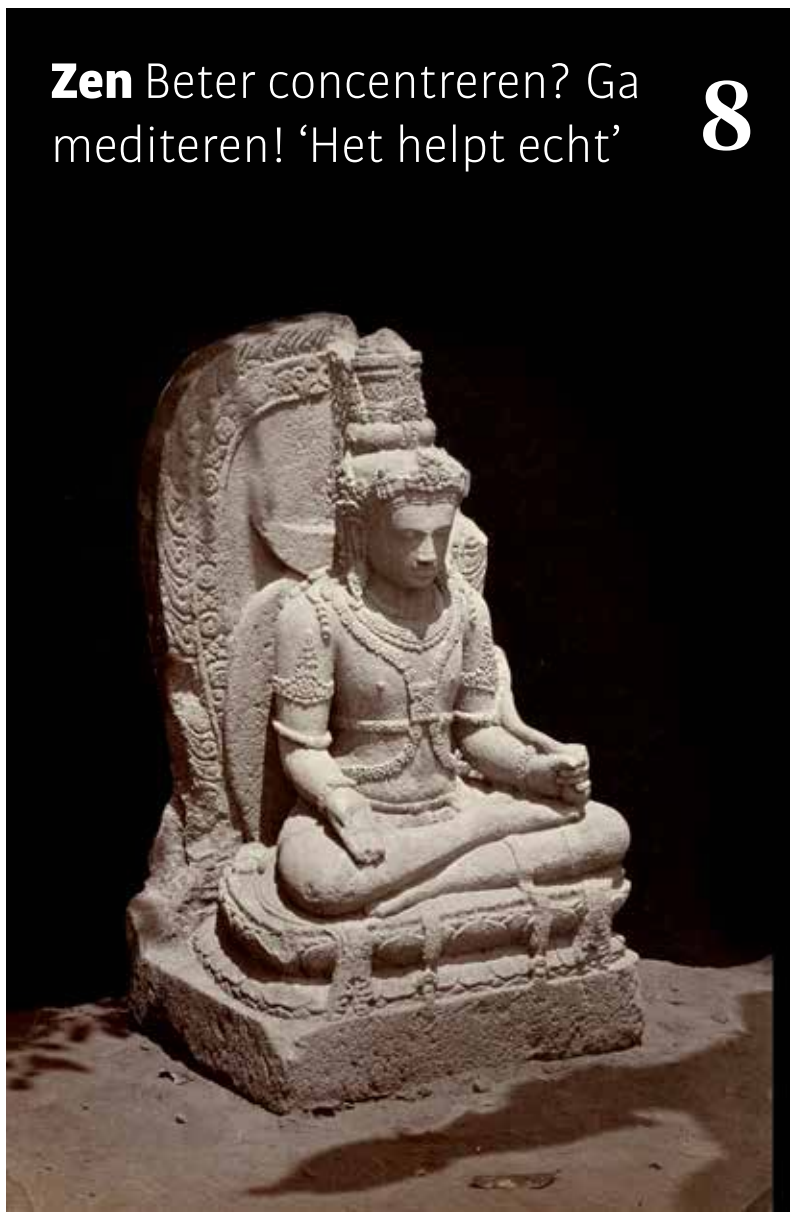

14

Studentenstroom leidt tot ruimtegebrek. En overwerk, vreest raad

Personeelspartij FNV in de universiteitsraad maakt zich zorgen over het gebrek aan collegezalen op de universiteit. Door een 'nijpende tekort' zijn er vaker avondcolleges.

DOOR **VINCENT BONGERS**

Door de groei van de studentenstroom is de druk op de onderwijscapaciteit zo groot geworden dat er het komend collegejaar extra maatregelen nodig zijn om iedereen een plekje in de collegezaal te geven. De faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen gaat bijvoorbeeld colleges in de avond inroosteren.
De FNV maakt zich zorgen over deze ontwikkelingen en wilde tijdens de universiteitsraadsvergadering van het college weten of er nog wel genoeg ruimte is. Het college verwacht 'gemiddeld gezien geen grote roosterknelpunten', blijkt uit een schriftelijke reactie aan de raad. Maar inderdaad zijn er bij de bèta's 'minder populaire onderwijsblokken bewust ingezet', zoals een vijfde blokuur dat om 19.00 eindigt. Ook huurt de faculteit de eerste vijf weken van het eerste semester twee zalen in Museum Corpus om het ruimtegebrek op te vangen.
De FNV-fractie is bezorgd over de avondcolleges: hoe valt het voornemen om de werkdruk te verlagen te rijmen met het geven van onderwijs buiten de reguliere werktijden?
'We benadrukken met klem dat het niet gaat om extra uren', reageerde rector Hester Bijl. 'Elk uur dat buiten de reguliere werktijd wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld met een vrije ochtend. Opleidingen moeten goed kijken aan wie ze vragen om in de avond college te geven. Sommige docenten vinden het zelfs fijn. Het moet zo goed mogelijk inpasbaar zijn in het leven van onze medewerkers.'
Het wordt lastig om alles goed te regelen, erkende Bijl. 'Het zal niet altijd helemaal ideaal zijn, daar moeten we eerlijk in zijn. Maar als je de situatie goed met elkaar bespreekt komt er wel een oplossing.'
Personeelsraadslid Remco Breuker (FNV) vroeg vervolgens: 'Mag ik daaruit concluderen dat avondcolleges geven niet verplicht wordt gesteld?' 'Ik kan niet garanderen dat het nooit zal gebeuren', antwoordde Bijl. 'Verplichting is niet de inzet, maar soms loop je tegen muren aan.'
'Soms krijgt die compensatie de vorm van een tussenuur midden op de dag', zei personeelsraadslid Timothy de Zeeuw (FNV). 'Twee uur op kantoor zitten is wat anders dan om vijf uur naar huis kunnen. Dat moet wel goed gecommuniceerd worden naar besturen.' Bijl zegde toe daar de faculteitsbesturen expliciet op te gaan wijzen.

'Versterk de grens tussen de universiteit en het gekkenhuis'

De faculteit Sociale Wetenschappen wil dat instituten publicatiekosten opnemen in de begroting.

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**

Volgens het bestuur moeten publicaties uit externe financiering komen. Artikelen die met publiek geld worden betaald, moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen.
'Zonder beheersing kunnen de publicatiekosten enorm oplopen', zei bestuurslid Rolf Oosterloo. 'De vanzelfsprekendheid, dat ergens iemand wel een geldmachine heeft, moet eruit. Als die manier van denken een plek krijgt, zijn we blij.'
Het heeft onder andere te maken met de overstap naar open access, zei decaan Paul Wouters. 'In Nederland is de "gouden route" (waarbij de uitgevers geld krijgen om de artikelen toegankelijk te maken, *red.*) vrij snel de norm geworden. Dat heeft te maken met de machtsposities van uitgevers. De universiteit zet in op de "groene route" (waarbij de artikelen vrij toegankelijk zijn via de universiteit, *red.*).
'Ik ben geen fan van de gouden route. Ik vind het een groot risico dat geld uit de publieke sector wegpompt naar de grote uitgevers, en naar zakken van aandeelhouders.'
Aan de ene kant zijn er financiële overwegingen om het zo aan te pakken, zegt Wouters. 'Als instituut kan je failliet gaan zonder beleid. Een individuele onderzoeker heeft er baat bij als er snel een publicatie komt in een mooi blad, en die heeft niet altijd overzicht van de consequenties als dit veel geld kost. Daar moeten we onderzoekers in ondersteunen.'
Aan de andere kant kan het juist helpen bij het 'erkennen en waarderen' van personeel, zegt hij. 'Die ratrace, van steeds meer en steeds hoger gewaardeerde publicaties, daar willen we vanaf. Dan moet je ook kijken naar je fundingsstrategie, en je publicatiebeleid.
'Ik zie het als een belangrijk component om suboptimale evenwichten te doorbreken en ervoor te zorgen dat we een beter leefbare universiteit krijgen. Dat de grens tussen de universiteit en het gekkenhuis wat wordt versterkt.'

Studenten eisen opnieuw eerlijke compensatie

Zaterdag demonstreerden studenten opnieuw voor een eerlijke compensatie voor leenstelsel en een een ruimere basisbeurs. Beste protestbord: 'FAKKA BRO, GEEF FLOES DAN!' Foto ANP

Studenten die botte mails sturen, moet je opvoeden

De Rechtenfaculteit werkt aan beleid om botte mails van studenten aan te pakken. Een Utrechtse docentdecaan dient daarbij als voorbeeld. 'Als je je mails zo blijft formuleren, antwoord ik niet.'

DOOR **VINCENT BONGERS**

Na klachten over schofferende, agressieve en discriminerende mails van boze rechtenstudenten beloofde het fabestuur aan de medezeggenschap om het probleem aan te pakken en nam daartoe contact op met een ervaringsdeskundige van de Universiteit Utrecht, Marian Joseph. 'We kregen signalen binnen dat docenten last hadden van de manier waarop ze werden aangesproken in mails', zegt de universitair docent privaatrecht en vertrouwenspersoon ongewenst gedrag. 'Het bestuur van het departement Rechten besloot om iemand aan te stellen die zich gericht bezighoudt met deze problematiek; de docentdecaan.'
Dat werd Joseph zelf. 'Mensen kunnen mij benaderen als ze bijvoorbeeld last hebben van ongewenst gedrag van studenten. Ik doe dit nu ongeveer een driekwart jaar, heel veel meldingen komen er niet binnen.' Sommige jonge docenten vinden het moeilijk om naar hun leidinggevende te stappen als ze een probleem hebben, vertelt ze. 'Er spelen dan vragen als: "Doe ik zelf iets niet goed? Is dit slecht voor mijn carrière?" Het is fijn als ze dat met iemand in vertrouwen kunnen bespreken en hen op weg kan helpen naar een oplossing.
'Klachten over specifieke teksten in mails zijn nog niet langsgekomen, het is meer dat sommige docenten niet zo goed raad weten met de boze en dwingende houding van studenten. Zelf heb ik ook wel eens te maken gehad met een student die mailde op een manier die niet in orde was. Toen schreef ik terug: "Als je je mails zo blijft formuleren, dan behandel ik ze niet meer." Ik trek me niet zoveel aan van dat soort berichten, maar op zo'n moment denk je: "Ik moet ze even opvoeden."
'Meer algemeen, als een docent te maken heeft met een student die op een botte wijze communiceert, dan adviseer ik om het gesprek aan te gaan. Het is ook mogelijk dat de docent en ik met de student gaan praten.'
Bij heel ernstige gevallen wordt de onderwijsdirecteur of decaan ingeschakeld. 'Als het om racistisch taalgebruik gaat, is een klacht indienen bij de universitaire commissie interpersoonlijke integriteit ook een mogelijkheid. Docenten die zich melden geef ik ondersteuning en uitleg over mogelijke procedures. Het is bijvoorbeeld vervelend voor docenten dat studenten die onaangenaam doen in beroep gaan bij het College van Beroep voor de Examens. De docent voelt zich niet altijd gehoord tijdens zo'n procedure omdat het gedrag van een student niet aan bod komt.
'Wat ook voorkomt dat een docent een mail krijgt van een student die vindt niet objectief beoordeeld te zijn. De docent kan zich dan aangetast voelen in zijn integriteit. Als je nog niet lang in het onderwijs zit, kun je dat als lastig ervaren. Terwijl die student gewoon probeert een hoger cijfer te krijgen, het is niet persoonlijk.'
Ton Liefaard van het rechtenbestuur zoekt uit of het nuttig is om een docentdecaan in Leiden aan te stellen, vertelde hij onlangs tijdens de faculteitsraadsvergadering. Hij verwees ook naar de basiskwalificatie onderwijs (BKO) die docenten moeten halen. 'We vroegen de organisatie van de BKO of er aandacht voor dit probleem is in de opleiding. Het bleek dat het soms werd besproken. De organisatie gaat kijken of dat niet structureler in het traject kan worden ingepast.'

'We zijn gezond, maar arm'

De Faculteit Archeologie kan na een aantal magere financiële jaren de reserves weer wat aanvullen. Het bestuur wil meer beurzen gaan binnenhalen.

DOOR **VINCENT BONGERS**

'Het beeld ziet er vrij gunstig uit', zei bestuurslid Jan Pronk tijdens de faculteitsraadsvergadering over de financiën van Archeologie.
'We schrijven een plusje. Dat is ook nodig omdat we een aantal jaren hebben gehad dat het financieel moeilijker is geweest.'
De reserve van de faculteit was daardoor flink gedaald. 'Ons spaargeld ging op.' Die lastige periode 'hebben we nu achter de rug'.
De faculteit verwacht een positief resultaat van vier ton voor 2022. De reserves kunnen weer worden opgebouwd. 'Maar ook niet te veel, want zoveel mogelijk middelen moeten naar onderwijs en onderzoek.'
Eigenlijk moet die reserve minimaal vijf procent van het eigen vermogen zijn. Dat percentage werd al jaren niet meer gehaald, en dat lukt ook in 2022 niet. 'We komen dit jaar op 2,6 procent uit.'
De faculteit is 'gezond, maar ook arm en enigszins kwetsbaar', constateerde Pronk. 'Een vrij groot gedeelte van onze inkomsten is afhankelijk van subsidies van onder meer NWO. Daar betalen we best veel staf uit die ons onderwijs draait. Eigenlijk wil je dat uit de eerste geldstroom doen.' Dat is het geld dat vanuit de ministerie van Onderwijs naar de universiteit gaat voor bijvoorbeeld studiepunten.
De faculteit is succesvol in het binnenhalen van projecten, vertelde Pronk. 'Dat moeten we tegen de landelijke trend in ook blijven, om de financiering overeind te houden. Dit is juist een sector waarin financiering de laatste tijd eerder moeilijker is geworden dan makkelijker.'
Het faculteitsbestuur heeft een plan om minder kwetsbaar te worden. 'Het idee is om een klein stukje van het overschot te gebruiken om te investeren in het gerichter doen van subsidieaanvragen. We willen succesvoller worden in de ratrace van aanvragen.' Pronk legde uit dat het faculteitsbestuur in overleg is met het college van bestuur over deze strategie. 'Ik denk het college het een goed idee vindt.'
Decaan Jan Kolen vertelde dat er komend collegejaar meer eerstejaars worden verwacht dan in 2021. 'De vooraanmeldingen zijn significant toegenomen. We hebben veel ingezet op het vernieuwen van het onderwijsprogramma. Het is gelukt om dat aantrekkelijker te maken. Op het gebied van onderzoek zijn we wat gaan ontspannen. Iets te veel zelfs, als dat zo doorgaat, gaan we dat over een aantal jaren merken.'
'Het gaat om zo'n vijftig studenten meer, met name voor de bachelor', zei vice-decaan Bleda Düring over de verwachte groei. De teller staat nu op 200 aanmeldingen voor de bachelor. 'Er is echter vrijwel altijd een verschil tussen de aanmeldingen en de daadwerkelijke inschrijvingen. Het is afwachten of al deze mensen ook echt komen in september.
Dat het aantal meldingen in de lift zit, is positief, maar ook een zorg. 'Als we veel meer studenten krijgen, zet dat extra druk op de staf. Tien studenten meer is geen probleem, veertig is plannen aanpassen.'
Kolen: 'Groei is dus ook ietwat huiveringwekkend, met name bij het organiseren van practica. We moeten niet ten onder gaan aan ons eigen succes.'

Aan iedereen met een zomerdip: blijf gewoon binnen

De zon is verraderlijk, op meerdere manieren zelfs. Voor je het weet, zie je eruit als een dronken aardbei nadat je drie uur lang jezelf in de zon in bier hebt ondergedompeld op het terras. Bovendien loop je er al snel starnakel weg aangezien pal in de zon zitten ook niet echt helpt bij het verwerken van alcoholconsumptie. Rond vijf uur in de middag ben je na zo'n sessie niets meer waard.
Voor de komende zomer zal dit dagritme voor de gemiddelde student er wel zo uit zien, vol plezier, vertier en festivals.
De zon is op nog een andere manier verraderlijk.
Want hoewel het gemoed veelal seizoensgebonden is en men vaak het idee heeft dat de winter het humeur ten val brengt en zonnige dagen het gemoed weer opfluffen ('*when nature has an erection*', zoals David Hockney zei), is dit lang niet altijd het geval.
Eén op de duizend mensen heeft naar eigen zeggen last van zomerdepressie en één op de driehonderd van een zomerdip. Hoewel dit relatief lage getallen zijn, zullen aardig wat mensen de symptomen herkennen. De zon maakt loom, futloos, waardoor je in neerwaartse spiraal van inactiviteit kan eindigen, net zoals hitte je aan huis gekluisterd kan houden.
Zelf heb ik daar geen last van, moet ik bekennen. Mijn gemoedsgesteldheid daalt vrijwel elke winter tot het punt waarop heimwee naar het bed het meest verleidelijke gevoel van de dag is.
De hel is buiten, in de kou, in de wind, met zijn zwiepende bomen met een kaal, bladloos gelaat. Nee, geef mij dan maar mijn bed of mijn stamcafé, als laatste havens van behagen.
Bij mij is de voornaamste reden tot zomerneerslag alles wat het seizoen oproept. De zomer verplicht je namelijk om iets te doen, om naar buiten te gaan, op een terras te gaan zitten, naar een festival te gaan of met vrienden in het park te zitten, en vergeet vooral niet om in februari te beginnen aan het kweken van een *summerbody*.
Op elke straathoek *shiny happy people holding hands* en al die strakke lichamen op het strand. Met dit weer ga je toch niet binnen zitten, is vaak het argument als je tegenstribbelt. Door al die verwachtingen wordt de zomer een last, die je te veel kan worden.

> **'Je hoeft echt helemaal nergens heen. Dat vaasje bij Barrera loopt echt niet weg'**

Eenzelfde is het gevoel bij het studeren. Er zit achter de studietijd een impliciete druk op je dat je er alles uit moet halen wat erin zit. Tien stages, een bestuursjaar en twee masters. Want stel je voor dat je een stage mist of dat je dus een festival waar al je vrienden naar toegaan mist. *Fear of missing out*, kortom.
Het is niet niets waarover we spreken, want door het hele regime van verwachtingen (naast andere factoren) worden de meeste zelfdodingen in de lente gepleegd.
Ik wil jullie verwachtingen voor de komende periode niet temperen, maar ik denk dat er veel onbegrip over de zomerdip heerst, helemaal omdat veel mensen het juist als één groot paradijs zien.
Houd dus in het achterhoofd dat niks hoeft en dat thuis zitten op een zomerdag helemaal niet erg is.
Dat vaasje bij Barrera loopt namelijk echt niet weg hoor.
Fijne zomer.

OLAF LEEUWIS is student International Relations

Klaar voor ‘de gouden jaren’

Nu de eindexamens achter de rug zijn, kunnen veel Leidse scholieren de vlag met tas weer buitenhangen. Gaan zij na de zomer studeren of juist reizen? En heeft de terugkeer van de basisbeurs, die pas in 2023 ingaat, hun keuze beïnvloed?

DOOR **SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK**

Dat de basisbeurs pas in 2023 terugkomt, lijkt scholieren er niet van te weerhouden om na de zomer met een studie te beginnen.
Volgens de meest recente landelijke aanmeldcijfers van Universiteiten van Nederland (UNL) staan er nu ruim 106 duizend eerstejaars studenten ingeschreven. In 2021 waren dat er op hetzelfde meetmoment bijna 101 duizend en in 2020 nog geen 98.000.
Wel wil UNL een kanttekening maken bij deze voorlopige cijfers. ‘De voorspellende waarde is beperkt’, zegt woordvoerder Ruben Puylaert. ‘Studenten melden zich bij meerdere universiteiten en opleidingen aan, halen hun diploma niet, of zien om andere redenen af van het starten van een studie.’ Het aantal aanmeldingen zal de komende tijd dus nog wat dalen.
Ook aan de Universiteit Leiden is een stijging te zien. Op dit moment staan 9.818 eerstejaars ingeschreven. Vorig jaar waren dat er ruim 9600 en in 2019 ruim 8700.
Deze voorlopige getallen zijn de gewogen aanmeldingen, legt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke uit.
‘Voor de gewogen aantallen geldt dat wanneer een student meerdere aanmeldingen heeft, elke aanmelding gedeeltelijk meetelt. Dus als een student zich voor vier studies aanmeldt, telt elke aanmelding voor 0,25 mee.’
Overigens lijkt het aantal Nederlandse studenten dat naar Leiden komt iets te dalen ten opzichte van vorig jaar, terwijl het aantal internationals juist behoorlijk stijgt. Op dit moment hebben bijna 6600 Nederlandse eerstejaars zich aangemeld (tegenover ruim 6900 vorig jaar) en ruim 3200 internationale studenten (vorig jaar ruim 2700).
De basisbeurs wordt in collegejaar 2023-2024 heringevoerd. Studenten krijgen dan 255 euro (uitwonend) of 91 euro (thuiswonend) per maand. De studenten die na de zomer al aan hun studie beginnen, krijgen hiervoor een compensatie van 359 euro. Vanaf hun tweede jaar komen ze dan in aanmerking voor de beurs.

Foto Marc de Haan

‘Nijmegen is echt anders dan de Randstad’

Elise Gombert (18) zat op het Bonaventuracollege Mariënpoel en is geslaagd voor haar athenaeum.

‘Ik was erg opgelucht. De laatste twee examens, Frans en maatschappijwetenschappen, had ik een beetje verprutst. Iedereen was voor me aan het duimen: vrienden en familie, maar ook klasgenoten en docenten.
‘Ik wil er helemaal voor gaan door naar de andere kant van het land te verhuizen. Ik ga sociologie studeren in Nijmegen. Ik vind onderwerpen als integratie en immigratie heel interessant, maar ook waarom bepaalde gendernormen nog zo bij ons zitten ingeprent en wat de effecten daarvan zijn in de samenleving.
‘Van veel mensen hoor ik dat Nijmegen een leuke stad is. Tijdens de meeloopdag was iedereen ontzettend lief, daar stond ik echt van te kijken. Ik zie daarin een sterk verschil met de Randstad. De sfeer was heel relaxed en ik voelde me erg op mijn gemak.
‘Ik heb ook gesproken met mensen uit Groningen, maar die waren niet helemaal mijn type. Ze hadden het alleen maar over zuipen. Ik wil best een beetje drinken, maar niet dat dat het hoogtepunt van mijn studententijd moet worden.
‘Van mijn ouders heb ik meegekregen dat je studententijd je gouden jaren zijn. Mijn hele familie heeft op dezelfde roeivereniging in Utrecht gezeten. Mijn ouders hebben elkaar er zelfs ontmoet, en mijn broer zit daar nu ook. Ik wil denk ik ook ergens lid worden, maar ik ga niet per se bij een roeivereniging.
‘Een kamer vinden is lastig, ik heb nog niet veel reacties gehad. Voor sommige kamers heb ik wel reistijdvoorrang, maar voor de meeste moet je hospiteren. Onze buren zijn studenten en die hebben ook hospiteeravonden. Dan nodigen ze twintig mensen uit, en na een kwartier wordt de helft op hun schouder getikt: ‘Jij wordt het niet.’ Het lijkt me vreselijk als je daar vier uur voor in de trein hebt gezeten. Maar als je op kamers gaat maak je denk ik veel meer mee, en het samenwonen met andere studenten lijkt me ook erg leuk.
‘Ik heb er over nagedacht om een tussenjaar te nemen, maar in Oceanië en Azië, waar ik dan het liefst heen wilde, zijn nog best wat lockdowngebieden. Ik had ook het plan om te gaan reizen in zo’n hippiebusje, maar ik blijk baggerslecht in rijden te zijn. Bij mijn rijlessen ben ik gedegradeerd tot een automaat. Die hippiebus heb ik dus afgeschreven.
‘Dat de basisbeurs volgend jaar terugkomt, vind ik goed. Zo stimuleer je dat meer mensen gaan studeren. Het was voor mij geen reden om te wachten met studeren, want mijn ouders en opa en oma hebben veel voor me gespaard. Daar heb ik dus geluk mee, maar ik ga wel een baantje zoeken.’

Foto Taco van der Eb

‘Bij Rechten in Leiden voelde ik me niet thuis’

Oumaima Bouhamed (18) zat op het Vlietland College en is geslaagd voor haar athenaeum.

‘Ik was heel zenuwachtig en was vooral bezorgd over bedrijfseconomie, maar daar had ik uiteindelijk een 6,3 voor. Over Frans was ik het meest zeker. Uiteindelijk heb ik alles in één keer gehaald.
‘Ik ga rechten studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Ik was van plan naar Leiden te gaan, want dat is vijf minuten fietsen. Maar ik las er in de krant veel negatieve berichten over. Studenten vertelden dat de colleges soms racistische inhoud hebben en dat het vaak gaat over Marokkanen en islamieten. Ik ben zelf Marokkaans en islamitisch, dus Leiden is niet mijn plek, hoewel ik dat aanvankelijk wel dacht. De UvA is multicultureel, daar vond ik de open dag geweldig.
‘Rechten is echt mijn ding. Als een docent bijvoorbeeld vlak voor een toets extra stof opgaf, was het eerste wat ik deed in de schoolregels kijken of dat wel mag. Ik zat ook in de medezeggenschapsraad, daarvoor ging ik ook altijd controleren wat wel en niet mocht.
‘Ik ben het liefst zo snel mogelijk klaar met studeren, want ik vind naar school gaan en uit de boeken leren eigenlijk helemaal niet leuk. Ik wil gewoon een diploma op zak hebben en in de praktijk aan de slag gaan.
‘Vroeger wilde ik advocaat worden, later officier van justitie, maar voor zulke beroepen is het een belemmering dat ik een hoofddoek draag. Bovendien heb je als advocaat vaak te maken met zaken die negatieve energie geven en die niet zo leuk zijn. Dat wil ik niet. Ik denk er nu aan om bedrijfsjurist te worden.
‘Ik heb met werk al gespaard voor komend jaar en ik krijg wat van mijn ouders, dus ik hoef niet te lenen. Lenen tegen rente is binnen mijn geloof trouwens ook *not done*, omdat het niet eerlijk is om meer terug te betalen dan je hebt gekregen. Ik vind het wel zwaar terecht dat studenten hebben geprotesteerd tegen het leenstelsel. Bijna al mijn vriendinnen zitten op het mbo en die kregen wel financiering.
‘De basisbeurs zorgt voor meer kansengelijkheid. Mijn ouders hebben niet heel veel geld, veel klasgenoten hebben rijkere ouders. Zij hebben bijvoorbeeld veel vaker examentraining kunnen volgen. Het is goed dat dat op de universiteit een beetje wordt rechtgetrokken, anders zou ik meer moeten werken, waardoor ik minder kan studeren dan anderen.
‘Ik blijf wel thuis wonen, want het is onmogelijk om een kamer te vinden in Amsterdam. Ik ga niet lid worden bij een studentenvereniging. Daar hoor ik veel rare verhalen over, zoals ontgroeningen.’

Foto Marc de Haan

‘Het is belangrijk dat de beurs terugkomt’

Nienke de Langen (17) zat op het Vlietland College en is geslaagd voor haar athenaeum.

‘Ik was bang om keihard te zakken. Op een gegeven moment zat ik in een enorme neerwaartse spiraal. Economie en wiskunde vond ik echt verschrikkelijke vakken, maar ik heb ze wel gehaald. Voor Nederlands had ik zelfs een 8.
‘Ik had veel moeite met het kiezen van een studie, er zijn erg veel opties. Ik heb gedacht aan psychologie, criminologie en Nederlands. Maar ik heb gekozen voor rechten in Leiden. Mijn tante is advocaat, via haar ben ik in contact gekomen met iemand die onlangs in Leiden is afgestudeerd en me er meer over kon vertellen. Dat verhaal vond ik goed klinken.
‘Eigenlijk wilde ik niet naar Leiden: zowat mijn hele familie heeft er gestudeerd. Mijn tante dus rechten, mijn vader scheikunde, mijn moeder Ruslandkunde, opa’s en oma’s psychologie en geneeskunde. Maar Leiden heeft een goede rechtenfaculteit, dus waarom zou ik weggaan? Ik heb wel de verhalen gehoord over een aantal heel rechtse en conservatieve docenten, maar ik kom er wel achter hoe erg het is.
‘Wat ik wil worden weet ik nog niet, maar in ieder geval geen advocaat. Ik zie bij mijn tante hoeveel uren je dan maakt, dat kun je alleen volhouden als je het echt heel erg leuk vindt. Als ze hier komt eten is ze vaak ook nog met haar werk bezig.
‘Aan de ene kant wil ik supergraag op kamers, maar ik vind het thuis ook erg gezellig. Ik heb een heel goede band met mijn ouders en twee broers, dus hen zou ik verschrikkelijk missen. Ik ben dus nog niet actief op zoek naar een kamer. Misschien later.
‘Mijn ouders waren lid van SSR, opa en oma zaten bij het corps, in de tijd dat mannen en vrouwen nog gescheiden waren. Minerva past niet bij mij. Ik heb het idee dat ze daar een beetje vol zijn van zichzelf. Bovendien kost een vereniging best veel tijd, terwijl mijn leven al vol zit met dingen waaruit ik veel plezier haal. Ik handbal drie keer in de week en elke zaterdag ga ik zeilen. Dat wil ik niet opgeven. Ik heb me gisteren op aanraden van mijn moeder wel ingeschreven voor de El Cid.
‘De studiebeurs komt pas volgend jaar terug, maar ik weet nog niet of ik ga lenen. Als het moet, dan moet het. Ik heb de verhalen gehoord over de pechgeneratie en vind het bizar dat de studenten voor 2015 wel heel veel geld hebben gekregen en die daarna helemaal niks. Ik vind het heel belangrijk dat de beurs terugkomt: dat als je wil studeren, je ook kán studeren. Ook voor mensen met minder inkomen, anders blijft het scheef.’

Het dilemma van de dubbele petten

Universiteiten zijn niet transparant over de betaalde bijbanen van hoogleraren, bleek uit onderzoek van *Nieuwsuur*. Belangenverstrengeling staat weer op de agenda, maar lijkt soms ook onontkoombaar. ‘We moeten zelf op zoek naar geld.’

DOOR **KOEN SPIL**
FOTO **ANP** (BEELDBEWERKING: **MARCEL VAN DEN BERG**)

Hoogleraren aan Nederlandse universiteiten, waaronder Leiden, geven niet altijd netjes aan wat voor klusjes ze ernaast doen. Onlangs wijdde *Nieuwsuur* meerdere uitzendingen en artikelen aan onvermelde nevenfuncties en verborgen financiële constructies.
Ook in Leiden was het raak: bijzonder hoogleraar fiscaal recht Rex Arendsen bleek onvermeld gefinancierd te worden door de Belastingdienst.
Door onvermelde bijbaantjes kunnen belangen verstrengeld raken. Maar wanneer is er echt sprake van belangenverstrengeling? En wat voor effecten kleven eraan?
‘Belangenverstrengeling heeft iedereen’, zegt journalist Siebe Sietsma, die het *Nieuwsuur*-onderzoek deed. ‘De vraag is wanneer het ongewenst wordt. Dat is heel moeilijk te meten.’
Uit eerder extern onderzoek naar de afdeling belastingrecht, waar Arendsen werkt, bleek al dat bepaalde onderwerpen onderbelicht blijven. Sietsma: ‘Daaruit bleek dat veel onderzoek werd gedaan naar ondernemingsrecht en veel minder naar het toeslagenstelsel. Als je kijkt naar de nevenbelangen van hoogleraren is het logisch dat ze zich daarop focussen. Het is voor bedrijven relevant.
‘Maar zo is een relatief groot maatschappelijk onderwerp zoals de toeslagenaffaire volledig over het hoofd gezien door de wetenschap. Alleen: bewijs maar dat toeslagen in het duister zijn gebleven omdat een hoogleraar andere belangen heeft. Dat is moeilijk een-op-een aan elkaar te knopen. Maar als je uitzoomt, is het onmiskenbaar dat er een relatie bestaat.’
Bij fiscaal recht zijn die nevenfuncties gangbaar, vertelde hoogleraar belastingrecht Jan Vleggeert eerder tegen *Mare*. Vrijdag herhaalde hij het in zijn oratie. Slechts veertien procent van de fiscale hoogleraren heeft geen betaalde nevenfunctie. ‘Het meest voor de hand liggende antwoord op de vraag hoe we belangenverstrengeling kunnen voorkomen, is uiteraard: veel minder dubbele petten’, betoogde hij.
Over externe leerstoelen zei hij: ‘Kennelijk dienen deze hoogleraren op hun universitaire dag twee broodheren. Dat lijkt mij vanuit het oogpunt van onafhankelijkheid niet acceptabel.’
‘Leerstoelen die worden ingesteld door accountantsbedrijven, worden vaak bekleed door hun eigen medewerkers’, licht journalist Yoeri Vugts van *Nieuwsuur* toe. ‘Als je aan universiteiten vraagt of dat toeval is, beweren ze van wel. Een statisticus zal daar waarschijnlijk gehakt van maken, maar bewijs maar eens dat het niet zo is.’
‘Het proces is transparant, want meerdere mensen moeten ermee instemmen. Maar als je aan de voorkant een uiterst specifiek profiel beschrijft, dan kun je die hele vacature op een gewenst persoon afstemmen.’
Bijzonder hoogleraar public affairs Arco Timmermans bekleedt zo’n extern gefinancierde leerstoel. Hij wordt een halve dag per week betaald door een stichting, opgezet door Beroepsvereniging Public Affairs (BVPA). Sponsoren Achmea, Dröge & van Drimmelen en lobbybureau Trouble in Paradise dragen daaraan bij. ‘Het belang voor de sponsoren is om de aandacht voor dit wetenschappelijke gebied te verankeren’, zegt Timmermans.
Van de externe sponsoren is alleen de BVPA op de universiteitswebsite genoemd. Timmermans: ‘Ik heb daarmee aangegeven dat dit de organisatie is die mijn leerstoel sponsort. Ik weet niet in hoeverre ik in veel detail moet vermelden wie hoeveel geld levert. Dat vind ik wat ver gaan voor een profielpagina. Maar ik ben er open over als ik ergens een presentatie geef, of als ik met de media praat. Simpelweg omdat ik niets te verbergen heb. Als er een leerstoel is waarbij je binnen de kortste keren op je gat gaat als er belangenverstrengeling is, dan is het mijn leerstoel, die over lobbyen gaat.’
Vergeleken met de rest van Europa heeft zijn vakgebied in Nederland weinig ‘pure’ academici, die helemaal niks buiten de deur doen, bleek uit onderzoek dat Timmermans deed naar relaties van wetenschappers met de praktijk.

> ‘Het feit dat professoren dubbele petten dragen, is geen misstand’

‘Dat heeft te maken met ons beleid van de afgelopen decennia. We wilden van wetenschappers ondernemers maken. Kijk naar het oude motto van de Universiteit Twente: “De ondernemende universiteit”.
‘Ik vind het goed dat universiteiten kennis delen om maatschappelijke problemen beter te begrijpen en zo mogelijk op te lossen. Maar dan hebben we het over publieke belangen. Dat is heel iets anders dan privaat belang.’
Volgens Timmermans zijn de meeste hoogleraren zich bewust van de risico’s. Die zijn bij sommige afdelingen groter dan bij andere, zegt hij.
‘Elke faculteit heeft thema’s waarbij ze de discussie over risico’s van belangenverstrengeling kunnen voeren. Maar in de juridische wereld en in de medische wetenschap zien we meer toenadering van buitenaf dan in andere vakgebieden.’
Universitair docent bestuurskunde Toon Kerkhoff twijfelt niet aan de integriteit van wetenschappers. ‘Daar hoeven we ons geen zorgen over te maken.’ Ook met dubbele petten heeft hij niet per definitie een probleem. ‘Een hoogleraar belastingrecht die ook advies geeft aan de Belastingdienst, lijkt me prima. Dat doen wetenschappers uit hoofde van hun kennis. Zo geef ik weleens lezingen over integriteit bij ministeries.
‘Het wordt iets anders als het een betaalde nevenfunctie is. Als je op de loonlijst van de Belastingdienst staat, of jouw leerstoel er direct door bekostigd wordt, hoeft er nog steeds geen probleem te zijn, maar de schijn van verstrengeling is groter. Dan heb je een extra verplichting om er open over te zijn.
‘Ik ben voorzichtig met beschuldigingen. Je moet er niet direct vanuit gaan dat mensen met twee petten op oneigenlijk hun belangen vermengen.’
Is het dan niet beter om gesponsorde leerstoelen af te schaffen? Kerkhoff: ‘Ik zou niet het kind met het badwater weggooien. Er zijn ook private partijen, zoals medicijnfabrikanten of Philips, die leerstoelen sponsoren bij de technische faculteit. Dat soort vermenging vind ik prima. Daar zit geld en zo kan er meer onderzoek worden gedaan. Maar dan moet je er wel heel transparant over zijn.’
Het is alleen lastig om te toetsen of, en welke, conclusies onderzoekers weglaten.
‘Dat geldt voor elk onderzoek’, zegt Kerkhoff. ‘De controleerbaarheid van onderzoek is hét grote punt. Als ik iets schrijf, en jij kunt dat niet controleren, dan is dat een probleem. Daarom moet je veel duidelijker aangeven wat je doet, waar je vandaan komt, en welke belangen er spelen.’
Wie vermoedens heeft dat een wetenschapper niet integer is, kan op de universiteit naar de commissie wetenschappelijke integriteit (CWI) stappen. Die adviseert vervolgens het college van bestuur.
‘Als wetenschapper moet je goed bedenken hoe je je onderzoek doet, maar het instituut moet er ook voor zorgen dat mensen zuivere wetenschap kunnen bedrijven’, zegt CWI-voorzitter Yvonne Erkens, tevens universitair hoofddocent arbeidsrecht.
De commissie houdt wetenschappers niet actief in de gaten, maar komt alleen in actie als er iemand aan de bel trekt.
‘Het faculteitsbestuur moet bekijken met welk geld bijzonder hoogleraren worden aangesteld, en onder welke voorwaarden. Als je daarover transparant bent en ervoor zorgt dat er geen voorwaarden aan de vrijheid van de wetenschap zijn gesteld, dan is er geen probleem.
‘Je kunt moeilijk achterhalen waar mensen niet over schrijven, maar je kunt als faculteitsbestuur wel vooraf vragen wat iemand gaat onderzoeken. Als mensen in een bepaalde richting geduwd worden, gaat het fout.’
Erkens: ‘De code waaraan wij toetsen is er om te bewaken dat de wetenschap zuiver blijft, dat mensen ons blijven geloven. Als een wetenschapper iets zegt, moet dat betrouwbaar zijn.’
Toch is er geen acuut probleem, zegt Erkens. ‘Onze commissie heeft tot nu toe nog geen klachten gehad die echt over belangenverstrengeling gingen. *Nieuwsuur* zoekt nu hard naar misstanden, maar enkel het feit dat mensen dubbele petten dragen, is geen misstand.’
Wetenschappers moeten vaak zelf op zoek naar financiering voor hun onderzoek. Zo is er bij de Rechtenfaculteit geen vast bedrag om promovendi aan te stellen, zegt Erkens over haar eigen onderzoek.
‘Juristen vissen vaak achter het net. Wij maken geen mensen beter en ontdekken geen nieuwe gloeilampen. Onze maatschappelijke relevantie is dus onduidelijker. Dat betekent dat we moeilijker financiering krijgen van bijvoorbeeld NWO. We moeten daarom zelf op zoek naar geld, bijvoorbeeld door cursussen te geven.’
Ook Sietsma signaleert deze ontwikkeling. ‘In zekere zin doen wetenschappers wat van hen wordt verwacht. Ze moeten veel geld binnenhalen. Het is interessant om te vragen aan de politiek waartoe de wetenschap op aarde is.’
Een stap in die richting is gezet door Pieter Omtzigt. Hij heeft eind mei het kabinet gevraagd om een overzicht van leerstoelen die niet door het ministerie van Onderwijs worden gefinancierd, maar wel door andere overheidsinstanties, zoals de Belastingdienst.
Timmermans is blij dat het onderwerp op de agenda staat. ‘Universiteiten moeten niet alleen symbolische uitspraken de wereld in slingeren, maar ook met mensen de discussie voeren over hoe we de wetenschappelijke integriteit bewaken. We moeten nadenken over onze relaties met spelers in de praktijk, of dat nou bedrijven, maatschappelijke organisaties of je buren om de hoek zijn.’

Soms moet je even stilstaan

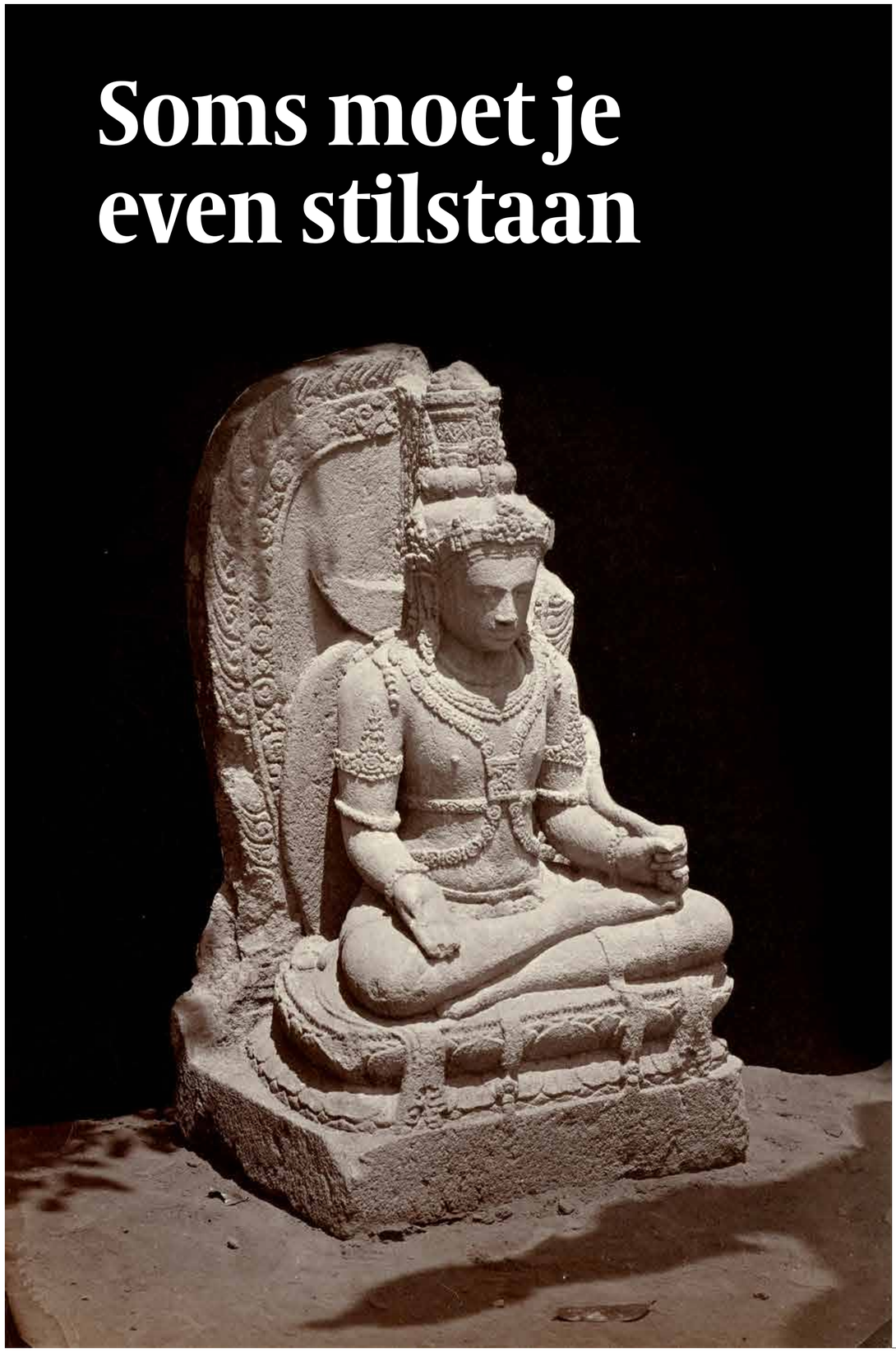

Meditatie zweverig? Allesbehalve, vinden beoefenaars en wetenschappers. ‘Het is niets anders dan een heel intensieve aandachttraining.’

DOOR **SUSAN WICHGERS**

In een klein zaaltje in Voorschoten zitten op woensdagochtend vijf mensen in lotushouding, de ene voet voor de andere, klaar op een meditatiekussen. Het is hun tweede les van een vijf maanden durende introductiecursus zenmeditatie, gegeven door Jan Pennings.
Pennings geeft les voor Zen.nl, een landelijke organisatie die cursussen en opleidingen in zenmeditatie verzorgt. In Voorschoten zien ze weinig studenten uit Leiden, maar dat zouden ze heel graag anders zien.
‘Toen we de berichten van het Trimbos over studentenwelzijn lazen, gingen onze handen jeuken’, zegt de zenleraar. ‘Moeten we niet wat doen? Ik maak me er ernstig zorgen over.’
Het is een beetje preken voor eigen parochie, geeft Pennings toe, maar zenmeditatie zou studenten een hoop kunnen brengen. ‘De voordelen van meditatie zijn onder meer een betere concentratie, minder stress en meer rust. Dat zie je bij jonge mensen juist vaak misgaan: het is te veel, ze hebben veel stress, worden somber. Je kunt dan twee dingen doen. Je kunt het accepteren zoals het is, dan zal het zeker zo blijven. Of je kunt er wat aan doen. Met meditatie kun je in beweging komen.’
Dat het helpt, is in deze tweede les ook al te merken bij de cursisten als ze de afgelopen week met elkaar bespreken. Niemand heeft het voor elkaar gekregen om er iedere dag voor te gaan zitten, en toch merken de meesten verschil. Een moeder zegt meer geduld te hebben met haar kinderen, een ander slaapt wat beter. ‘Had ik hier maar van geweten toen ik zelf studeerde.’
In anderhalf uur wordt er twee keer in stilte gemediteerd – niet alleen zittend, maar ook lopend, waarbij de cursisten heel bewust en langzaam hun voeten neerzetten. Achteraf bespreken ze de meditatie, en geeft Pennings uitleg over de lesstof.
Het onderwerp van deze week: doelgerichte zen. Door jezelf een doel te stellen, kom je uit je comfortzone en in je leerzone, aldus de docent. ‘Als je alleen maar in de comfortzone blijft, leer je niet alleen niks nieuws, maar wordt die zone ook nog eens steeds kleiner. Dat is wat je bij oudere mensen veel ziet.’
Bij de cursus leer je dus niet alleen mediteren. Pennings: ‘Als je doel duidelijk is, ga je makkelijker keuzes maken. Zen heeft een zweverig imago, maar het is allesbehalve zweverig. Mediteren is niets anders dan een intensieve aandachttraining. Het is heel simpel, maar je moet het wel trainen: iedereen kan geluid uit een viool krijgen, maar voor een sonate moet je de techniek beheersen. Beginnen is niet moeilijk: idealiter in een groep, maar je kunt het bijvoorbeeld ook eerst eens proberen met een app. Het is vooral van belang om te blijven oefenen.’
Dat meditatie goed is voor je hersenen, weet ook promovendus Weitao Zhang. Voor zijn onderzoek legt hij mensen die minstens vijf jaar ervaring hebben met mediteren in een MRI-scanner, om te kijken wat er tijdens een meditatie in de hersenen gebeurt en hoe dat verband houdt met creatief denken.
‘We laten proefpersonen twee dingen doen’, legt Zhang uit. ‘In de eerste sessie scannen we hun brein terwijl ze mediteren, en in de tweede sessie doen ze creativiteitstaken in de MRI-scanner. We willen weten welk deel van de hersenen gaat over meditatie en creativiteit.’
Er zijn twee manieren van creatief denken om tot een oplossing van een probleem te komen. De eerste fase is divergent, waarbij je allerlei informatie en ideeën met elkaar combineert, en de tweede fase is convergent, als je die hoop aan informatie systematisch probeert te verwerken tot een concrete oplossing.
Die twee manieren van denken komen overeen met twee soorten meditatie, legt Zhang uit. ‘Je hebt *open monitoring* meditatie, waarbij je je aandacht richt op het hier en nu en alles observeert wat er op dat moment gebeurt: je ademhaling, je zintuigen, je gevoel. Dat lijkt op divergent denken. Bij een *focused attention* meditatie focus je je op één ding, meestal je ademhaling. Als je aan iets anders denkt, breng je je aandacht weer terug naar je ademhaling. Dat lijkt op convergent denken. Bij beide focus je op één ding en niks anders.’
Het lijkt erop dat je creatiever kunt worden door te oefenen met mediteren. Of dat klopt, hoopt Zhang met dit onderzoek te ontdekken. ‘Creativiteit is een toestand van de hersenen waarin je openstaat voor nieuwe ideeën en manieren om dingen op te lossen. Tijdens een meditatie heb je ook een open *state of mind*. Het zou dus kunnen dat je daardoor beter wordt in het zoeken naar oplossingen.’
Zelf mediteert hij ook al zes jaar, wat voor hem aanleiding was om er onderzoek naar te doen. ‘Voor mij is het heel moeilijk om op te staan ’s ochtends. Soms scroll ik wel een uur door TikTok en ga ik daarna pas uit bed. Als ik in plaats daarvan meteen tien minuten mediteer, voel ik me daarna klaar om op te staan.’
Een ander groot voordeel is een betere concentratie, weet de promovendus uit eigen ervaring: ‘Ieder weekend speel ik basketbal. Tussen de helften door mediteer ik om me beter te kunnen focussen en sneller te reageren. Wist je dat mensen op Wall Street mediteren om betere beslissingen te kunnen maken?’
Voor mensen die het ook willen ervaren, raadt Zhang aan om niet zomaar te beginnen, maar zich bij een cursus of groep aan te sluiten, bijvoorbeeld bij het Universitair Sportcentrum. ‘Je moet eerst begrijpen wat het is. Als je het zomaar gaat doen, weet je niet wat die meditatieve staat is, en kan je er dus ook niet in komen. Gewoon gaan zitten met je ogen dicht zorgt er alleen maar voor dat je hersenen gaan afdwalen.’

‘Ik hield het nog geen twee seconden vol’

Voor Maaike Kooiman (24, net afgestudeerd in sociologie) hielp mediteren bij het herstel van haar burnout.

‘Toen ik een paar jaar geleden een burnout had, kreeg ik van mijn studentpsycholoog de tip om te beginnen met meditatie. In het begin hield ik het geen twee seconden vol. Ik was meteen onrustig. Nu doe ik het soms wel een kwartier of twintig minuten, zonder meteen gehaast te zijn. Een burnout is een vrij machteloze situatie, dus het was fijn om er zo toch aan te kunnen werken.
‘Een tijdje heb ik het niet gedaan, maar nu sinds een paar maanden wel weer. Het heeft me heel erg getraind om een rustmoment te nemen en even in te checken: wat voel ik? Hoe lang je het doet, maakt trouwens helemaal niet uit. Twee minuten kan al heel effectief zijn. Het gaat erom dat je even stilstaat.
‘Mediteren heeft me geholpen om eerder te herkennen wanneer het te veel wordt. Ik ben er nu ook bewuster van als ik gehaast ben. Het heeft voor mij niet direct effect op mijn concentratie, maar ik ben wel rustiger, en daardoor kan ik beter dingen opnemen en verwerken.’

‘Niet meteen je telefoon pakken, maar je hoofd leegmaken’

Student film- en literatuurwetenschappen Sander Labruyere (26) begon vier jaar geleden met mediteren toen hij erover hoorde van vrienden.

‘Als ik een goed ritme te pakken heb, doe ik het elke dag meteen na het opstaan vijf of tien minuten. Het idee is dat je niet meteen aan je impulsen toegeeft zodra je wakker wordt. Bijvoorbeeld door je telefoon te pakken en daar direct de dopamine van te voelen.
‘Gek genoeg maakt mediteren je best wakker. Ik probeer mijn ogen dicht te houden, te gaan zitten en me te concentreren op mijn ademhaling. Elke gedachte die opkomt probeer ik los te laten. Als ik dat doe, kom ik in een soort flow terecht. Het is moeilijk uit te leggen, maar ik raak steeds verder weg, en ik stop pas als ik op een stabiele manier ademhaal zonder dat er allerlei gedachten heel snel bij me opkomen.
‘Ik heb nu een periode met veel stress en tentamens, en dan lukt het me slecht om de gewoonte te onderhouden, terwijl het dan natuurlijk juist zou helpen. Ik merk dat ik daardoor sneller geprikkeld ben. Toen ik elke dag mediteerde, kon ik me beter concentreren, omdat ik mijn hoofd direct bij het wakker worden al leeg had gemaakt.
‘Ook ga je door meditatie meer handelen vanuit gevoel in plaats van gedachten. Je wordt je even bewust van: oh, ik heb daar pijn, mentaal of lichamelijk. Dat je juist heel goed in je vel zit, of dat iets je dwarszit. Als je daar niet bij stilstaat werk je daar doorheen, tot het heel groot wordt.’

Universiteit Leiden

De Universiteitsraad zoekt een nieuwe

VOORZITTER VAN DE UNIVERSITEITSRAAD (0,4 - 0,6 fte)

vanaf 1 september, eerdere of latere startdatum is in overleg mogelijk

De leden van de Universiteitsraad geven een stem aan het personeel en de studenten in de centrale besluitvorming van de Universiteit Leiden. De Universiteitsraad ontwikkelt nieuwe ideeën, adviseert het College van Bestuur op alle beleidsterreinen en heeft ten aanzien van een aantal belangrijke onderwerpen instemmingsrecht.

De voorzitter vertegenwoordigt de Universiteitsraad in de diverse bestuurlijke gremia en treedt op als eerste aanspreekpunt namens de Raad. De voorzitter is geen lid van de Universiteitsraad en treedt verbindend op tussen medezeggenschap en College van Bestuur. De Raad benoemt de voorzitter, indien het een medewerker van de universiteit betreft, voor een periode van twee jaar, waarna herbenoeming mogelijk is. De griffier van de Universiteitsraad ondersteunt de voorzitter in zijn werkzaamheden.

Wat ga je doen?
- het voorbereiden, bijeenroepen en leiden van de vergaderingen van de Universiteitsraad
- het coördineren van de activiteiten van de Universiteitsraad
- het onderhouden van contacten met onder anderen het College van Bestuur, de directeuren en de bestuurlijke staf, de Raad van Toezicht, het ministerie van OCW en collega-voorzitters in den lande
- het stimuleren en coördineren van communicatie met en tussen de Leidse medezeggenschapsorganen
- het inhoudelijk opzetten van scholing, training en werkbezoeken van de Universiteitsraad
- het coachen van individuele leden van de Universiteitsraad
- het versterken en onder de aandacht brengen van de universitaire medezeggenschap

Wie zoeken wij?
- Je bent een eigentijdse leider die aantoonbare affiniteit heeft met medezeggenschap en de Universiteit Leiden
- Je bezit uitstekende communicatieve en organisatorische vaardigheden
- Je beschikt over relevante bestuurlijke ervaring en politiek-bestuurlijke sensitiviteit
- Je hebt een goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal in woord en geschrift
- Je hebt kennis van de universitaire bestuurs- en medezeggenschapsstructuur
- Je bezit een 'antenne' voor wat er leeft in de universitaire gemeenschap
- Je bent energiek, kritisch, onafhankelijk en van nature een verbinder

Arbeidsvoorwaarden
Het tijdsbeslag van de functie is maximaal 3 dagen per week, waaronder ten minste de gehele maandag en dinsdagochtend. Een voorzitter voortkomend uit de studentgeleding of personeelsgeleding van de Universiteit Leiden ontvangt een financiële tegemoetkoming zoals opgenomen in de Faciliteitenregeling Universiteitsraad. Voor medewerkers geldt dat zij hun huidige salarisniveau behouden.

Voor een voorzitter van buiten de universiteit Leiden en voor studenten geldt een aanstelling conform de cao Nederlandse Universiteiten. Het betreft een tijdelijke aanstelling voor de duur van één jaar, met bij goed functioneren uitzicht op een vaste aanstelling. De universiteit voelt zich met jou verantwoordelijk voor de zorg voor een passend vervolg van jouw loopbaan na het aflopen van de benoeming, hetzij bij de universiteit, hetzij in een functie ergens anders. Voor deze functie geldt een marktconform salaris. Daarnaast kent de Universiteit Leiden goede arbeidsvoorwaarden. Zo is er sprake van een eindejaarsuitkering (8,3%), vakantietoeslag (8%), uitstekende opleidingsfaciliteiten, betaald ouderschapsverlof en de mogelijkheid om via een keuzemodel arbeidsvoorwaarden op maat te kiezen. Alle informatie hierover kun je nalezen op www.werkenbij.leidenuniv.nl.

Diversiteit en inclusie
Het bevorderen van een inclusieve gemeenschap staat centraal in de waarden en visie van de Universiteit Leiden. De Universiteit Leiden streeft ernaar om een inclusieve gemeenschap te worden die alle studenten en medewerkers in staat stelt om zich gewaardeerd en gerespecteerd te voelen en zich volop te ontplooien. Diversiteit in ervaringen en perspectieven verrijkt ons onderwijs en versterkt ons onderzoek. Onderwijs en onderzoek van hoge kwaliteit is inclusief.

Contact
Voor meer informatie over de inhoud van deze functie kun je contact opnemen met de griffier van de Raad, Annelieke Zandvliet, via 071 527 3125 of a.m.zandvliet@BB.leidenuniv.nl. Op www.universiteitleiden.nl/ur vind je meer informatie over de Universiteitsraad en zijn werkzaamheden.

Solliciteren
Je kunt online solliciteren via de button 'Solliciteren' in ons sollicitatiesysteem. Sollicitaties voorzien van een motivatiebrief, cv en bij voorkeur enkele referenties kunnen tot 23 juni 2022 worden gericht aan Annelieke Zandvliet, a.m.zandvliet@BB.leidenuniv.nl. Sollicitatiegesprekken vinden waarschijnlijk plaats in week 27.

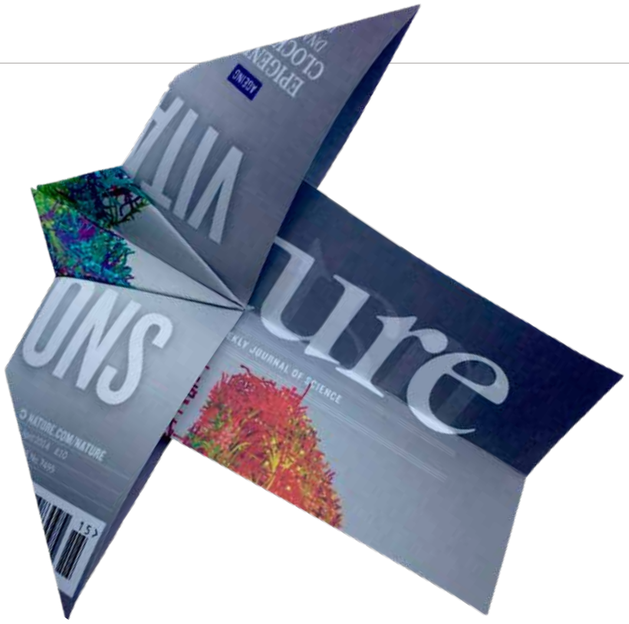

Automatisch citeren? Begin er niet aan

Het lijkt handig: dankzij citatiesoftware kunnen wetenschappers hun bronvermelding automatiseren. Maar vertrouw niet op algoritmes, waarschuwt wetenschapssocioloog Serge Horbach.

DOOR **MARK REID**

Het is nog niet eens zo heel lang geleden dat wetenschappers stapels met papieren tijdschriften moesten bewaren en studenten in kaartenbakken op zoek gingen naar bronnen. Met hulpsoftware als Mendeley en Zotero is literatuur bijhouden een stuk makkelijker geworden.
Maar toch vormt de nieuwe generatie hulpmiddelen een gevaar, schrijft wetenschapssocioloog Serge Horbach samen met collega's in *Research Evaluation*.
Waar de huidige hulpmiddelen de onderzoeker alleen helpen met het zoeken naar relevante literatuur, zijn computerwetenschappers bezig om nieuwe tools te maken die nog een stap verder gaan. Deze citatiesoftware is in staat om zelf een tekst te analyseren en die automatisch te voorzien van relevante bronvermeldingen. Je voert een zin, een alinea of zelfs een heel artikel in, en je computer suggereert bij welke alinea je goed 'Jansen 2020' of 'Pieterse 2015' zou kunnen citeren om je punt te onderbouwen. Eigen bronnenonderzoek is niet meer vereist.

Zo'n uitvinding zou voor onderzoekers veel tijd en moeite schelen, maar volgens Horbach schuilt in dat gemak een groot gevaar, omdat het raakt aan de kern van de wetenschap. 'Je wil in je literatuur laten zien waar je ideeën vandaan komen en waarop je voortbouwt', aldus de gastonderzoeker bij het Centre for Science and Technology Studies. 'Zo verbind je je ook aan bepaalde wetenschappelijke stromingen, of wetenschappers in het bijzonder. Daarnaast spelen citaties in het beloningssysteem van wetenschap ook een grote rol. Artikelen noemen vergroot de aandacht voor de auteurs, wat het aantrekkelijk maakt om jezelf of je naaste collega's te citeren. Met citatiesoftware gaat het op al deze vlakken mis. Je kan de suggesties van de software natuurlijk gewoon gebruiken voor inspiratie, maar de drempel om dat niet te doen, om het gewoon rechtstreeks over te nemen, wordt wel erg laag.'
Dan ligt gemakzucht op de loer, betoogt hij. 'Deze tools kunnen het schrijfproces gedeeltelijk uit handen nemen, terwijl literatuur bijhouden en begrijpen een van de hoofdtaken is die je als wetenschapper hebt. Je moet het werk van anderen beoordelen en samen met je eigen bijdrage iets nieuws maken. Als je daar de helft van weglaat, dan blijft er toch een vrij schraal iets over. Je wordt er een minder goede wetenschapper van.'
Maar naast dat het onderzoekers mogelijk lui maakt, heeft de automatische bronnenzoeker nog meer problemen. 'Mensen gaan op den duur snappen hoe ze hun artikelen bovenaan krijgen in de suggesties van dit soort tools, net als bij zoekresultaten in Google. En als we wetenschappers belonen op het aantal citaties hebben we een probleem. Dan wordt het aantrekkelijk om je artikelen zodanig te schrijven dat ze in deze tools naar boven drijven, misschien wel meer dan dat wetenschappers gaan proberen om hun tekst aantrekkelijk en leesbaar te maken. Dat geeft nog meer aanleiding voor bepaalde vormen van *gaming the system*.'
Ook kan de software het zogeheten Matheus-effect van wetenschappelijke artikelen versterken. Die positieve feedbackloop is ook te zien bij het uitreiken van beurzen en prijzen. Wie eenmaal een beurs heeft gekregen, heeft in een volgende ronde een veel grotere kans om wederom in de prijzen te vallen. Omgekeerd geldt dat ook: val je vanaf het begin buiten de boot, dan is de kans klein dat je later nog kunt instappen. Zo zullen ook papers waarnaar vaker is verwezen weer sneller door het algoritme worden voorgedragen om opnieuw te worden geciteerd.
En wie denkt dat een algoritme afrekent met de huidige vooroordelen in de wetenschap heeft het volgens Horbach mis. 'Deze tools baseren hun suggesties op huidig citatiegedrag. De biases die er nu al zijn in de wetenschappelijke literatuur zullen hierdoor enorm worden uitvergroot. Het werkt in het voordeel van mensen die werken bij beroemde instituten en artikelen met positieve resultaten. Ook genderbiases worden versterkt.'
Nog een nadeel: 'De computer geeft alleen suggesties voor bronnen die je punt ondersteunen en veel minder of geen suggesties voor artikelen die je werk tegenspreken of een nuance laten zien. Dat werkt weer *positive citation bias* in de hand.'
Wie nog enige hoop koestert dat tijdschriften de matige, geautomatiseerde bronvermeldingen zullen filteren mag daar van Horbach ook mee stoppen. 'Ik heb de afgelopen jaar veel onderzoek gedaan naar de effectiviteit van peer review op het corrigeren van de wetenschap, en acht de kans praktisch nul. Het checken van referenties wordt door maar heel weinig mensen gezien als taak van reviewers, in de laatste plaats door reviewers zelf.' De citatiesoftware is op dit moment nog niet algemeen beschikbaar, maar Horbach hoopt met zijn oproep het brede gebruik voor te zijn en mogelijk de ontwikkelaars nog in een andere richting te sturen. 'Laten we niet wachten tot het kwaad is geschied.'

> *'Het gevaar van gaming the system ligt op de loer'*

Waarom luistert niemand naar de slachtoffers?

Bewoner van de inmiddels gesloten jeugdzorginstelling Hoenderloo Groep, in 2014

In onderzoek naar jeugdzorg blijft het perspectief van kinderen onderbelicht. Historicus John Exalto wil dat veranderen. 'Wat vertellen de pupillen, wat hebben ze geleerd, en wat ging er mis?'

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**
FOTO **ANP**

'Ik pleit voor een Jeugdzorggeschiedenis 2.0, geschreven vanuit de pupillen', zegt historicus John Exalto van de Vrije Universiteit.
Daar boort hij een nieuwe bron voor aan: levensverhalen van volwassenen die de jeugdzorg hebben doorlopen. De boeken zijn voor slachtoffers vooral van therapeutische waarde, maar zijn ook een waardevolle bron voor historici, betoogt Exalto. 'Dit onderwerp is nog niet systematisch geanalyseerd. Ik wil zeggen: kantel je perspectief, en bestudeer het vanuit het kind. Dat doet de geschiedschrijving te weinig, maar het gaat uiteindelijk om hen.'
Het is 'deels correctie op eigen werk', geeft hij toe. Historici richten zich vaak op archieven, waarin het perspectief van de slachtoffers nauwelijks te vinden is. Zelf deed hij archiefonderzoek naar de geschiedenis van de Hoenderloo Groep, die in 2020 werd gesloten, en werkte mee aan een rapport over geweld in de jeugdzorg van commissie De Winter. Op 24 juni spreekt hij in Leiden, op het symposium *Cultures of Victimology* over slachtofferschap.
Voor het rapport over jeugdzorggeweld zijn slachtoffers wel geïnterviewd, maar de boeken geven een completer beeld. 'De verhalen staan in een andere context dan bij een interview, waarin je zegt: "Jij bent slachtoffer, vertel je verhaal." Ze hebben zelf het initiatief genomen om dit boek te schrijven, en ze beschrijven hun hele loopbaan in de jeugdzorg. 'Die verhalen onderzoek ik empirisch: hoe zien oud-pupillen de jeugdzorg, hoe geven ze zelf woorden aan hun slachtofferschap? Door het systematisch te bekijken kun je ook bepaalde determinanten opzoeken: op welke leeftijd worden ze geplaatst, uit wat voor gezinnen komen ze, en waar gaat het verkeerd? Is dat een bepaalde begeleider, bepaalde gedragingen? Er zit vaak een dubbele boodschap in: ze zijn beschadigd geraakt, maar er ook sterker uitgekomen.'
Als voorbeeld geeft hij het verhaal van een man die als jongen in Hoenderloo belandde. 'Hij benadrukt in zijn boek dat hij emotioneel veel tekort is gekomen, en dat er geweld was. Hij is ook geslagen. Maar hij schrijft ook: ik heb wel een diploma kunnen halen en mijn leven op de rit kunnen krijgen.
'Mijn betoog is zeker niet dat het wel meevalt. Maar die dubbelheid wil ik op de agenda zetten. Het is een pleidooi voor historisch onderzoek, dat kan bijdragen aan bezinning in de praktijk. Er zijn veel slachtoffers geweest, hoe kunnen we dit in de toekomst voorkomen? Door zo'n lange tijdsperiode te bekijken kan je zien hoe de sector zich heeft ontwikkeld en aanbevelingen doen.'
De jeugdzorg is sinds de Tweede Wereldoorlog ten goede, maar ook ten kwade veranderd, zegt Exalto. 'Wat positief is: het is veel kleinschaliger geworden. Vroeger zaten er wel honderd kinderen bij elkaar, nu is het meer de omvang van een gezin. De relatie met de ouders werd ook ontmoedigd. Probleemkinderen komen uit probleemmilieus, was het idee, dus die banden werden afgesneden om negatieve beïnvloeding te voorkomen.
'Nu wordt die band aangemoedigd. Pedagogen gaan ervan uit dat kinderen zich hoe dan ook aan hun ouders hebben gehecht, en dat die band kan helpen bij het probleem. Dat is een verbetering.'
Aan de andere kant krijgen de kinderen nu veel minder stabiele begeleiding, en staat de sector onder grote druk. 'Vroeger werkten begeleiders vaak fulltime, en voor dezelfde groep. Nu werken ze vaak parttime, en de werkdruk is hoog. Kinderen krijgen veel verschillende begeleiders, en dat heeft negatieve uitwerkingen. Ze kunnen zich niet hechten.'
Het geweld tussen begeleiders en pupillen nam in de loop der jaren af, maar geweld tussen de kinderen zelf nam toe, bleek ook uit het rapport van commissie De Winter.
'Kinderen met mildere problemen worden vaker dicht bij huis opgevangen. Daardoor blijven kinderen met een zware indicatie over. De zwaarste gevallen zitten bij elkaar. Je hebt wel te maken met probleemkinderen, dat is deel van het probleem zelf. Hoe je daarmee moet omgaan, is aan de orthopedagogen. Ik wil vanuit een langer tijdsperspectief bijdragen: wat vertellen de pupillen, wat hebben ze geleerd, en wat ging er mis?'

> *'Vroeger zaten er wel honderd kinderen bij elkaar, nu is het meer de omvang van een gezin'*

Cultures of Victimology, symposium, Kamerling Onnes Gebouw, 24 juni, 9:30 – 16:30 u

Waarom het bsa moet blijven

Het bindend studieadvies gaat op de schop en dat is in ieders nadeel, betogen **Remco Breuker** en **Bram Leferink op Reinink**. Want behalve studenten zijn straks ook wetenschappers de dupe.

Het regeerakkoord bevat nogal een ambigue passage over het bindend studieadvies (bsa) in het hoger onderwijs. De situatie is nu dat studenten een bepaald aantal studiepunten (meestal 45 van de 60) in hun propedeusejaar moeten hal en. Zo niet, dan geeft de universiteit een negatief advies, wat in feite betekent dat ze van de opleiding worden gestuurd.
De regering wil het bsa aanpassen, omdat het een nadelig effect zou hebben op studentenwelzijn. Studenten zouden, indien zij de norm in hun eerste jaar niet halen, in hun tweede jaar nogmaals de kans moeten krijgen. Maar de universiteiten zouden volgens Rutte IV wel het recht moeten behouden om bij evident onvoldoende studievoortgang toch een negatief bsa na het propedeusejaar te geven.
De passage doet sterk vermoeden dat de coalitiepartijen er nog niet helemaal uit waren: is het nu een bsa na een of twee jaar? Minister Dijkgraaf moet in de komende weken meer duidelijkheid verschaffen. Op dit moment voert het ministerie gesprekken met studentenorganisaties en het samenwerkingsverband Universiteiten van Nederland (UNL).
Eén ding lijkt zeker, het bsa in de huidige vorm gaat het niet overleven. Dat is betreurenswaardig, aangezien het in deze vorm vele voordelen kent en de argumenten voor versoepeling of afschaffing aan alle kanten rammelen.
Allereerst is het bsa een geschikt instrument om studenten te motiveren en te toetsen of studenten opgewassen zijn tegen het niveau van de opleiding. Het is in het belang van de student om daar in het eerste jaar achter te komen. Als dit later aan het licht komt, zijn de verzonken kosten, zowel in tijd als geld, voor de student groter. Bovendien is het voor de academische cultuur onwenselijk als ongemotiveerde studenten aanwezig blijven in de colleges en werkgroepen. Dat het bsa motiverend werkt, bleek toen na de invoeri ng het aantal studenten dat het eerste jaar succesvol afrondde aan de Erasmus Universiteit steeg met 23 procent.
Daarnaast is het van groot belang dat de universiteiten grip houden op het onbekostigde onderwijs. De financiering van de overheid gaat ervan uit dat studenten nominaal studeren. Ieder jaar dat ze langer over hun studie doen, moeten de universiteiten uit eigen zak betalen. Alleen moet 'eigen zak' hier worden gelezen als de zakken van het wetenschappelijk personeel. Dat onbekostigde onderwijs wordt mogelijk gemaakt doordat er structureel wordt overgewerkt. In 2018 werd becijferd dat 40 procent van de hoogleraren aan de universiteiten meer dan 145 procent van de contractuele uren werkt.
Dat gaat niet alleen ten koste van de gezondheid van het personeel, het heeft ook onvermijdelijk zijn weerslag op het onderzoek en onderwijs. Hoog tijd dus dat hier iets aan gedaan wordt. Een versoepeling of verzwakking van het bsa doet echter het tegenovergestelde. Indien universiteiten studenten bij ondermaatse prestaties niet langer kunnen wegsturen, zal het onbekostigde onderwijs alleen maar verder uit de pan rijzen.

> *'Telkens de lat verlagen werkt ondermijnend. Prestatiedruk is een goede voorbereiding op het werkende bestaan'*

In het regeerakkoord wordt studentenwelzijn aangevoerd als reden waarom het huidige bsa moet worden aangepast. Het moeten halen van de norm zou bij studenten een hoge mate van stress veroorzaken. De vraag is of deze stress niet gewoon verwacht en geaccepteerd moet worden: het hoort bij een academische opleiding. Wie de juiste motivatie en competenties bezit, heeft geen problemen om het bsa te halen.
Een universitaire opleiding behoort tot het hoogste onderwijs dat dit land te bieden heeft en is eenvoudigweg niet voor iedereen weggelegd. Constant maar de lat verlagen werkt ondermijnend en enige prestatiedruk is een gezonde voorbereiding op het werkende bestaan.
Bovendien zijn universiteiten in de praktijk zeer coulant als het gaat om studenten die (bijvoorbeeld vanwege ziekte) net niet de bsa-norm halen. De zogenoemde hardheidsclausule wordt dan ingezet om een uitzondering op de regels te maken zodat ze mogen blijven.
Het bindend studieadvies in de huidige vorm moet dus behouden blijven. Studenten kunnen er maar beter in hun eerste jaar achterkomen of zij zijn opgewassen tegen de studielast, een versoepeling of afschaffing zal leiden tot een nog hogere werkdruk voor het wetenschappelijk personeel, en het argument dat het bsa het studentenwelzijn onder druk zet, is niet steekhoudend.

REMCO BREUKER (FNV) en **BRAM LEFERINK OP REININK** (ONS) zijn allebei lid van de Universiteitsraad

De Meelfabriek circa 1890. Onder: Willem Cornelis Mulder in zijn werkkamer rond 1910. Beelden uit besproken boek

De man die de stad volbouwde

De Leidse architect Willem Cornelis Mulder, bekend van de Meelfabriek, ontwierp niet alleen talloze huizen voor arbeiders, maar ook de plekken waar ze werkten. Maar behalve geprezen werd 'Jan Oog' ook gevreesd.

DOOR **VINCENT BONGERS**

Op de Leidse begraafplaats Rhijnhof staat tussen twee zerken een paaltje met daarop alleen het nummer 310. De soberheid van het graf contrasteert sterk met de omgeving. Hier kan nooit iemand van enige importantie liggen, zou je kunnen denken. En toch is het een bepalende figuur in de Leidse geschiedenis geweest.
Nummer 310 is het graf van architect Willem Cornelis Mulder (1850-1920), een man met een missie om heel de stad vol te bouwen, zo blijkt uit een net verschenen biografie door Marcel Leechburch Auwers en Evelyn de Regt.
Dat hij daarnaast ook nog een 'tamelijk autoritaire' docent 'bouwkunde, doorzichtkunde en machinetekenen' was, werd niet door al zijn studenten gewaardeerd: sommigen waren 'bepaald bang' van hem.
Zelfs zijn echtgenote vond Mulder geen makkelijk mens en noemde hem 'het zwaard zonder genade'.
Ooit verloor de architect bij bouwwerkzaamheden een oog, dat werd vervangen door een exemplaar van glas. Het leverde hem de bijnaam 'Jan Oog' op. De biografen suggereren dat deze gebeurtenis 'een rol kan hebben gespeeld bij zijn lastige karakter'.
Wie zijn gebouwen wilde aanpassen, kon rekenen op een pittige reactie – een trekje dat veel architecten hebben. Nadat hij weigerde het gebouw van een textielfabrikant te verhogen, die vervolgens naar een concurrent stapte, vernietigde Mulder uit rancune alle bouwtekeningen van het pand.
Maar tussen al het gemekker door ontwierp hij wel het ene na het andere gebouw. Leiden maakte namelijk aan het eind van de negentiende eeuw een explosieve groei door en werd een industrieel centrum vol rokende schoorstenen.
In Mulders geboortejaar 1850 was Leiden 'een armoedige stad' met rond de 39.000 inwoners, toen hij overleed in 1920 waren daar ongeveer 26.000 Leidenaren bijgekomen. De oppervlakte van de stad verviervoudigde in die 70 jaar.
Mulder ontwierp vanwege die enorme expansie een haast eindeloze reeks fabrieken, pakhuizen en bedrijfsgebouwen. Waaronder het voormalig kantoor van het *Leidsch Dagblad* aan de Doezastraat, de wollendekenfabriek Van Wijk & Co met de markante toren met waterreservoir aan de Hogewoerd, en broodfabriek Ceres aan de Korevaarstraat met de opvallende trapgevel.
Ook tekende hij zo'n 500 woningen voor arbeiders, waaronder 32 panden in de Herenstraat: hoekhuizen met opvallende torentjes en smeedijzeren windvaantjes op het dak. Ook in de Kooi verschenen 145 woningen van zijn hand.
De architect wilde de arbeidersklasse ook verheffen. Mede op initiatief van drie Leidse hoogleraren rechten kwam er een cultuurtempel voor de arbeider in het centrum van Leiden: het uit rood baksteen opgetrokken Volkshuis aan de Apothekersdijk, met daarin een grote zaal voor theatervoorstellingen en concerten.
De arbeider opvoeden gebeurde overigens ook uit eigenbelang van de elite: zo kon het grauw worden weggehouden van het gevreesde socialisme.
Helaas gesneefd is de schouwburgzaal van café Vondelhoven aan de Rijnsburgersingel. Mulder gaf het gebouw een gevel met Moorse bogen en torens die op minaretten leken. Het pand deed daardoor denken aan de entree van een bazaar in een Arabische stad.
Zijn meest opvallende gebouw is Meelfabriek De Sleutels. Het gigantische complex aan de Oosterkerkstraat is nog altijd beeldbepalend, al staan alleen nog zijn meelmagazijn (nu nogal verwarrend het ketelhuis genoemd) en een deel van het silogebouw overeind.
Hij ontwierp het oorspronkelijke gebouw in 1884, en werd nog decennia daarna ingehuurd voor uitbreidingen en verbouwingen. Na een grote brand in 1902 - 'de graanvoorraden zorgden voor een knetterende vuurzee' - nam hij het complex weer onder handen. Vier jaar later ontwierp hij een nieuwe silo. Dat is nu een van de oudste grote gebouwen van gewapend beton in Nederland.
Er werd beweerd dat in de hoogtijdagen van de fabriek 'een vijfde deel van Nederland van de Leidse Sleutels at'.
Pas in 1988 kwam er een einde aan de meelproductie, de fabriek is nu onderdeel van een groot herbestemmingsproject met appartementen, studentenwoningen en een hotel.
De stad staat zo vol met monumenten die aan hem herinneren, dat een praalgraf ook niet aan de architect was besteed. Het kale paaltje was mogelijk zijn eigen keuze. Het staat wel op een begraafplaats die, hoe kan het ook anders, door hem is ontworpen.

Marcel Leechburch Auwers & Evelyn de Regt, *De Leidse architect W.C. Mulder (1850-1920).* Primavera Pers, 256 pag. € 32,50

DE GROTE MARE NIEUWSQUIZ

Tijdens, na en tussen de lockdowns door beleefde de universiteit krankzinnige tijden. In het laatste nummer van dit academisch jaar (of was het een achtbaan?) blikken we terug in een quiz. Dat helpt niet alleen om je geheugen op te frissen, maar helpt je ook ontdekken welk type academicus je bent.

1

Bij welk tv-programma was rechtsgeleerde Wim Voermans tijdens de coronacrisis *niet* te zien?

a. Max Geheugentrainer
b. Buitenhof
c. Nieuwsuur
d. De Avondshow met Arjen Lubach

2

'In de "wetenschap" wordt amper tegenspraak geduld: één opvatting is acceptabel en de rest wordt geweerd. Kijk alleen al maar naar het gebrek aan diversiteit van opinies binnen universiteiten. Wetenschap is verworden tot een politiek middel, ter ondersteuning van een ideologie.' Van welke jurist is deze tweet?

a. Thierry Baudet
b. Andreas Kinneging
c. Raisa Blommestijn
d. @Media=Virus&KillQRDictators 🇳🇱🎡🚜

3

Wat was het onderwerp van het zogeheten 'cowboyonderzoek'?

a. Genderstereotyperingen in kinder- en stripboeken als Lucky Luke en Arendsoog
b. Vermeende fraude bij onderwijsevaluaties van de opleiding statistiek
c. Belangenverstrengeling van professoren belastingrecht
d. Het nieuwe boek van historicus Karwan Fatah Black: *Hang 'em High, de geschiedenis van tot slaaf gemaakten in het Wilde Westen*

4

Waarover ontstond volgens het college van bestuur 'onnodige ophef' door 'onjuiste berichtgeving' en 'een gefingeerde foto' van *Mare*?

a. De bijverdiensten van rector Hester Bijl
b. Een draaideurdocent die met succes zijn zoveelste flexcontract aanvocht
c. De onthulling van het omstreden homo-document van de christelijke studentenvereniging NSL
d. Cameragate

5

Met welke gerechtelijke dwaling heeft statisticus Richard Gill zich *niet* bemoeid als reddende engel?

a. Lucy Letby
b. Lucia de B.
c. Cees B.
d. Daniela Poggiali

6

6. Hoeveel studenten van het Leiden University College studeren jaarlijks cum laude af?

a. Een op de tien
b. Ongeveer de helft
c. 3 procent
d. 24 procent

7

Wat gaat er als eerst gebeuren?

a. De scriptie van Willem-Alexander wordt alsnog openbaar gemaakt
b. Carel Stolker stopt met Twitter
c. Minerva voert eindelijk de lang aangekondigde cultuurverandering door
d. *Mare*-columnist Omar Ghaly bestelt een hamburger, want dat is in het Belang van Omar (maar neemt geen zitting in de Universiteitsraad)

8

Waar werkt de frauderende psycholoog Lorenza Colzato op dit moment?

a. Duitsland
b. China
c. Taiwan
d. Niemand weet het

DE GROTE MARE NIEUWSQUIZ

9

Maak deze leus af: 'Hey LU!

a. ... MEER VASTE CONTRACTEN EN WEL NU!'
b. ... WE'RE WATCHING YOU TOO!'
c. ... GA JE MEE IN DE HOFVIJVER ZWEMMEN MET DE VSNU?'
d. ... VAN AL DAT OVERWERK ZIJN WE DOODMOE!'

10

Waarom gaat Amalia niet in Leiden studeren?

a. Te hoog arrengehalte
b. Die ene gang van de Rechtenfaculteit (ook wel 'de gesloten afdeling' geheten)
c. Ze is bang voor binaad-adjes en wil niet net als haar vader ('Chocoprins!!!') door Minervanen worden overgoten met Chocomel
d. Dat is privé (aldus de RVD)

11

Wat zei architect Evert Kleijer toen hij met *Mare* zijn Lipsius bezocht (dat moet wijken voor de Humanities Campus)?

a. 'Het ziet er belazerd uit.'
b. 'Deze zwartwitgrijze tegeltjesvloer is visionair.'
c. 'Ik vind het een hoop geld voor een broodje hummus.'
d. 'Ik zal het nooit meer doen.'

12

Wat was volgens de Minervanen die met een luchtbuks op zwemmende studenten schoten de 'beste keuze' toen ze een van de slachtoffers 'AUW!' riep?

a. Met verbanddoos naar buiten rennen, 112 bellen, en uitvoerig excuses aanbieden
b. 'Advocaat worden met strafblad' googelen
c. Naar binnen gaan en niets doen
d. Turven

13

Maak deze zin uit Raisa Blommestijns proefschrift af: 'Ik maak gebruik van een chronologische methode, hetgeen betekent dat ...

a. '... ik de gebeurtenissen in een chronologische volgorde – van eerder naar later in de tijd – presenteer.'
b. '... ik begin bij het begin.'
c. '... ik deze zin eigenlijk niet hoef af te maken, tenzij het me heel veel moeite kost om aan het benodigde aantal woorden voor mijn proefschrift te komen.'
d. '... eerder behaalde resultaten geen garantie bieden voor de toekomst.'

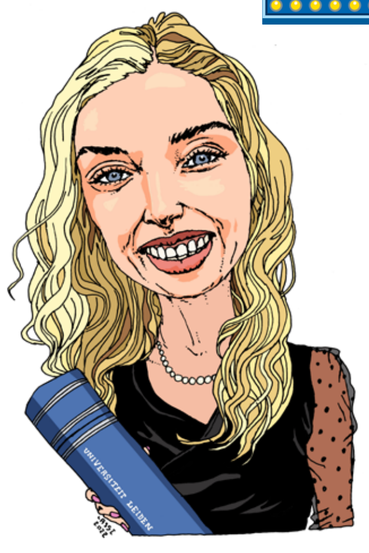

14

Volgens welke docent zijn de internationale studenten aan het university college en bij international studies 'woker dan woke'?

a. Paul Cliteur
b. Nadia Bouras
c. Leo Lucassen
d. Piet Emmer

15

Wat deed een Augustijn tot ontsteltenis van studerend Leiden 'voor maar zestien anytimers' op een filmpje dat viraal ging?

a. Hij hakte een wak in het ijs, sprong naakt in de gracht en bleef drie minuten watertrappelen
b. Hij schepte met een beker kots uit de pisbakken en dronk dat vervolgens op
c. Hij dronk een vissenkom in één teug leeg, inclusief vijf guppies
d. Hij verrichtte niet nader te noemen handelingen met huishond Nelson

MARE-O-METER

MEER DAN 10

Jij bent onze vriend, omdat je iedere donderdag naar de bakken rent om er een verse krant uit te vissen, de *Mare*-app op je telefoon hebt geïnstalleerd én bent geabonneerd op onze nieuwsbrief. En daarom mag je nu iets voor jezelf gaan doen, bijvoorbeeld een goed boek lezen!

Vriend!

MINDER DAN 10

Je bent best lekker bezig, maar misschien moet je je iets minder richten op je studie, en wat meer op wat er in je omgeving gebeurt.

Lekker bezig

MINDER DAN 5

Superleuk dat je het afgelopen jaar #eigenonderzoek hebt gedaan! Tip: als je ook wilt weten wat er aan het bolwerk der vrijheid gebeurt, lees ons dan eens wat vaker!

Mag beter

ANTWOORDEN

1. a	6. b	11. a
2. c	7. d	12. c
3. b	8. a	13. a
4. d	9. b	14. b
5. c	10. d	15. b

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,– per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs,** 4 leerlingen groep, 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs schooljaar 2022-2023:** *Engels, mens en maatschappij, vmbo basis/kader klas 3. *Wiskunde, brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, Engels, brugklas havo, vwo. **Leiden-Zuid,** *4 leerlingen basisonderwijs, 1 leerling uit Voorschoten met vergoeding. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Inloopconcert gegeven door Herman Lodder (orgel). Academiegebouw, Rapenburg 73. **Woensdag 22 juni** van 13.00 uur tot 13.30 uur. Toegang gratis

Inloopconcert gegeven door Jan Pieter Lanooy (orgel). Academiegebouw, Rapenburg 73. **Woensdag 29 juni** van 13.00 uur tot 13.30 uur. Toegang gratis

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,– incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071–527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofdredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Koen Spil (stagiair)
k.a.a.spil@umail.leidenuniv.nl

Medewerkers: Pim Bakx | Remco Breuker | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Oscar van Putten | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl
Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan
Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 – 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vicevoorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmann | Nour Eldín Emara | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

LAMME LEIDSE MEMES

Alle festivals op fietsafstand

Zomergolf of niet, de post-corona hot girl summer is aangebroken. Eerst het slechte nieuws: voor de grote festivals moet je niet in Leiden en omgeving zijn. Het goede nieuws: met de trein ben je zo in Amsterdam en Rotterdam. Nog beter nieuws: ook in de Bollenstreek en in de Haaglanden zijn festivals te vinden, en nog goedkoop ook. Tijd voor een overzicht.

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN** EN **MARK REID**
FOTO **TACO VAN DER EB**

Ik ga zwemmen...

Jaarlijks stadsfestijn en de zomerse tegenhanger van Drie Oktober. In plaats van een optocht en reveille bij zonsopgang zijn er een botenparade dwars door de binnenstad, in het Leids een 'peurbakkentocht' (een peurbak is een platte schuit waarmee Leidenaren vroeger in de grachten op paling visten) en een bierfestival bij de Hooglandse Kerk. En vooruit, ook een kleine kermis. Studentenorkest en Sempre Crescendo treedt zondagavond op op een drijvend podium in het Rapenburg voor een speciaal Grachtenconcert waar ook Leidens nieuwste muzikale ster Mart Hoogkamer (niet met bier gooien ajb) zijn opwachting maakt: 'Ik ga zwemmen!'

Lakenfeesten, Leiden
24 t/m 26 juni, gratis

Eindelijk weer Werfpop

Het bekendste festival van Leiden, wat ondanks de naam al jaren niet meer in het Van der Werfpark gehouden wordt maar in de Leidse Hout. Dit jaar moet je voor het eerst een kaartje kopen, maar in ruil daarvoor krijg je wel een gratis drankje en een beker die je mee naar huis mag nemen.
Headliners dit jaar zijn Jett Rebel, Nederlands trots op het Songfestival S10, en de Haagse popband Son Mieux. Het zou geen Werfpop zijn als er tussen al het vrolijks niet een oude metalband zou zitten om het publiek omver te blazen. Dit jaar is dat Pestilence, Neerlands deathmetaltrots uit Enschede. Na afloop is er een drum and bass-afterparty in De Nobel.

Werfpop, Leidse Hout
9 juli, €7,50

Legendarische Adje in Katwijk

Denk je festivalterrein, dan denk je niet Katwijk. Toch is ook daar een driedaags festival te beleven op het strand, met degelijke ouwelullenrock en wat coverbands met klasse: Vandenberg (met Adje, de legendarische gitarist die met Whitesnake de wereld veroverde), Def Americans (een Johnny Cash-coverband, maar wel een erg goede), de Rootsriders (Bob Marley-tribute), en Marc Martell, die wereldfaam kreeg met zijn Queen-act. Hij klinkt precies als Freddy *himself*. Vreemde eend in de bijt is misschien volkszanger Alex, bekend van 'Een Bossie Mooie Rozen', maar de hele meute bij elkaar belooft genoeg entertainment om met een biertje wat gouwe ouwes mee te zingen (of beleefd mee te knikken). Anders steun je tenminste een goed doel, en je kan altijd nog in het reuzenrad.

Haringrock, Katwijk
7, 8 en 9 juli
€25/€45 (dag/weekend, inclusief Katwijkpas)

Aan de Zoetermeerse Rastaplas

Nota bene Zoetermeer heeft maar liefst twee festivals deze zomer. Op 27 augustus is er het beetje knullig genaamde Sweetlake Festival (met o.a. Broederliefde), maar waarschijnlijk leuker en zeker relaxter is Rastaplas: een reggaefestival met een handvol internationale artiesten aan het strand van de Zoetermeerse plas. Een opvallende act is Hollie Cook, dochter van Sex Pistols-drummer Paul Cook, die nog met haar pa in punkband The Slits speelde. Als solo-artiest maakt ze 'tropische pop' en reggae.

Rastaplas, Zoetermeer
15&16 juli
€17,50-65 euro (afhankelijk van ticket)

De Kraaien tussen de kassen

In het Hofpark in het plaatsje Wateringen vindt op de grens tussen stad en de kassen van het Westland al 45 jaar het gratis festival Waterpop plaats. Na 2 jaar coronastop verwachten ze daar dit jaar zo'n 20.000 bezoekers die komen luisteren naar de soulvolle zang van Jeangu Macrooy, ongrijpbare singer-songwriter Lucky Fonz III en de Britse indiepop-belofte Only The Poets. De Kraaien gaan bij dit thuispubliek ongetwijfeld voor een feestje zorgen.

Waterpop, Wateringen
22&23 juli, gratis

Dikke techno

In Oegstgeest, dus voor Leidenaren een van de weinige overdag-technofestivals op fietsafstand. De line-up is nog een mysterie, maar Puur belooft vier podia met techno-artiesten en een 'dik' feest: 'We hebben wat in te halen.'

Puur Festival, Oegstgeest
30 juli
€28,11

Alle bostrollen verzamelen!

Kasteel de Keukenhof in Lisse verandert voor een weekend in een Middeleeuws festijn waar bezoekers, al dan niet vermomd als jonkvrouw, tovenaar of bostrol, zich kunnen vermaken met soorten muziek uit genres met folk-, pagan- of viking- in de naam. Zo treedt de in kilt gehulde vaste headliner Rapalje dit jaar zelfs twee keer op. Verwacht ook bij de andere artiesten veel doedelzakken, harpen en teksten over Germaanse goden.
Naast muziek is er ook een uitgebreide markt die alles aanbiedt van fantasy-zwaarden tot elfenvleugels. In de zon zitten, mede drinken en de rijkversierde outfits van alle aanwezigen bewonderen kan natuurlijk ook. Wie vanwege corona (of de zwarte dood) toch nog liever niet in een grote mensenmassa staat, zijn er ook speciale virtuele kaartjes waarmee de optredens vanaf thuis te zien zijn.

Castlefest, Lisse
4-7 augustus, vanaf €28

‘Laatst lag hier iemand met een briefje op zijn buik’

DOOR **KOEN SPIL**
FOTO **TACO VAN DER EB**

Huis: Huize Hugo (Hugo de Grootstraat)
Grootte: 22 m²
Kost: €416
Bewoners: 13

Wat speelde je zojuist op je gitaar?
‘Gewoon wat akkoordjes. Ik zet vaak mijn koptelefoon op en dan speel ik mee met liedjes die ik leuk vind. Ik heb lang les gehad, vanaf mijn achtste. Ik begon met klassieke gitaar, toen speelde ik flamenco. Het technische eraan vond ik leuk, en het pingelen. Toen ik ging studeren ben ik gestopt. Ik aspireer geen gitaarcarrière, het is meer een hobby.’

Waarom hangt daar een letter?
‘Die heb ik zelf gemaakt. Ik hou van kalligraferen en maak soms logo’s. Ook voor het huis heb ik dat geprobeerd. Er stond HH, voor Huize Hugo, maar dat vonden mensen te veel lijken op Heil Hitler. Ik schreef vroeger op duizenden manieren mijn naam, maar vond de V toen heel jammer. Die bestaat maar uit twee streepjes, dan ben je klaar.
‘Ik doe nu de academische pabo, dus voor de klas is het wel handig dat ik een goed handschrift heb. Je moet ook een vak halen in schrijven, op papier en op het bord. Het is heel erg mierenneukerig, je mag in de hele tekst die je schrijft maar vier keer boven of onder het lijntje uitsteken. Maar ik heb het gelukkig gehaald.’

Wat voor huis is dit?
‘We wonen hier met zijn dertienen, van alle grote verenigingen wel iemand. Soms liggen hier willekeurige mensen op de bank te slapen. Laatst lag er iemand in de fusie met een briefje op zijn buik: “Deze kerel was dronken. Maak hem alsjeblieft niet wakker.”
‘We hebben hier veel zeilers in huis, twee mensen hebben hun eigen boot. Deze zomer ga ik met een huisgenoot een weekje zeilen op zijn zeven meter lange kajuitjacht. We beginnen in Friesland en gaan daar de meren op, tot het IJsselmeer.’

En je hebt een racefiets.
‘Het is een beetje zoals douchen. Als je bezig bent, is het wel lekker, maar ik heb nooit zin om te beginnen. Zeker omdat je twee trappen af moet met dat ding. Vorig jaar heb ik 125 kilometer gefietst voor een benefietactie. Die begon bij het Leontienhuis, daar worden jongeren met een eetstoornis geholpen. Een huisgenootje van me zat daar toen. We hebben met twee andere huisgenoten ruim duizend euro opgehaald. Zij zaten op een tandem en ik ging erachteraan met mijn racefiets.’

Dan was jij vast een stuk sneller?
‘Dat dacht ik ook, maar dat viel zwaar tegen. Op een tandem heb je vermogen voor twee. In het begin ging het nog wel, maar de laatste kilometers heb ik flink achter ze gehangen.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Niks gore dates, gewoon weer: hEb Je NoG hObBieS?

In een inmiddels ver verleden schreef ik een column over mijn huisgenoot: de Leidse Bachelorette.
Nu zelftesten, quarantaines en zoomcolleges ervoor hebben gezorgd dat heel datend Leiden bijna twee jaar op z’n gat heeft gezeten, leek het me hoog tijd voor een post-corona-update.
Want hoewel het dateleven van de Leidse Bachelorette even heeft stilgestaan, is er de afgelopen tijd genoeg veranderd. De Leidse Bachelorette en ik zijn in de tussentijd van stad gewisseld (de Haagsche Bachelorette), hebben (voorals-nog) een pandemie overleefd én zijn beiden een bachelordiploma rijker.
Lang niet gek.
Ook heeft mijn Bachelorette haar draai weer gevonden en de zogenoemde lawa’s (Lange Wandeling) verruild voor volwaardige (en vooral talrijke!) dates.
Nu er dan eindelijk wat frisse wind door haar dateleven lijkt te waaien, kijk ook ik steeds reikhalzend uit naar het moment dat ze thuiskomt van een zoveelste date en me kan voorzien van een sappige reconstructie.
Maar helaas voor mij, en nog *helazer* voor mijn huisgenoot, blijkt het daten A.C. (Anno Covid) bepaald niet op het equivalent van een schandalige aflevering *Tempation Island* waarop ik had gehoopt. Wat naar mijn idee hét moment had kunnen zijn voor enerverende, gore, studentikoze en gedenkwaardige dates, blijkt toch steeds uit te monden in weinig inspirerende kruisverhoren die lijken op een saaie versie van het spel *Wie Ben Ik?* (‘wat studeer je?’, ‘zit je bij een vereniging?’ ‘hEb Je NoG hObBieS?’).
De samenvatting van dergelijke dates?
Niet kut, maar ook niet *niet* kut.
De ‘gewoon oké’-date hebben we inmiddels zo vaak doorgenomen, dat het woord ‘prima’ voor mij nu een indicatie is van het feit dat een date ‘leuk’ was (lees: het was gezellig *genoeg*, je had *genoeg* om elkaar over te vertellen en vindt elkaar aantrekkelijk *genoeg*) maar dat het ook niet veel meer was dan dat.
Misschien volgen er nog één of twee afspraakjes voordat het onvermijdelijk zal doodbloeden omdat ze elkaar toch niet spectaculair genoeg vonden om er écht moeite in te stoppen, waardoor ze allebei steeds later op elkaars appjes zullen reageren, waardoor uiteindelijk één van de twee merkt dat hij/zij al een dag of acht niks heeft gezegd, waardoor hij/zij het te ongemakkelijk vindt om überhaupt nog iets te zeggen en het daarom helemaal maar laat zitten.
En dan?
Breeze, Tinder en/of Bumble openen en beginnen aan een nieuwe ronde; niet omdat het moet, maar omdat het kan.
Prima.

‘Helaas voor mij, en nog helazer voor mijn huisgenoot: daten lijkt meer op Wie Ben Ik? dan op Tempation Island’

MAIA DE QUAY is student rechten